

[Aksel Møller.]

rørende Oprettelsen af A/S Margarine-Compagniet og, for saa vidt Undersøgelsen giver Anledning dertil, med Hjemmel i den gældende Prislovgivning og for at beskytte danske Interesser at paalægge Ophævelse af de indgaaede Aftaler gaar Tinget over til den næste Sag paa Dagsordenen."

Første Næstformand (Arnth Jensen):

Der er nu stillet følgende Forslag om Overgang til den næste Sag paa Dagsordenen:

„Idet Folketinget opfordrer Regeringen til at lade foretage en dybtgaaende Undersøgelse af de nærmere Forhold vedrørende Oprettelsen af A/S Margarine-Compagniet og, for saa vidt Undersøgelsen giver Anledning dertil, med Hjemmel i den gældende Prislovgivning og for at beskytte danske Interesser at paalægge Ophævelse af de indgaaede Aftaler gaar Tinget over til den næste Sag paa Dagsordenen."

Dette Forslag indgaar nu i Forhandlingen.

Poul Hansen (Grenaa): Det er ikke ret mange Mennesker givet at vide noget udtømmende om Monopolernes Liv og de indviklede skriftlige, mundtlige og stiltiende Aftaler og saakaldte Gentlemen-Agreements, som de bygger paa. Der vaages over disse Aftaler med den allerstørste Hemmelighedsfuldhed, og undertiden er det endog ligefrem nævnt i Aftalerne, at de er hemmelige. Men de allerfleste Nationaløkonomer er enige om, at de er samfundsskadelige, og mange Regeringer har forsøgt at bremse op for Trusterne Magt, vel nok uden afgørende Held.

Nu rejser 7 ærede konservative Medlemmer sig og spørger den højtærede Handelsminister, hvad han vil foretage for at imødegaa Faren for Trustdannelse inden for Margarineproduktionen, og det er der vel ogsaa Grund til. Under Medvirken af den engelsk-hollandske Verdenstrust Unilever er der blevet dannet det saakaldte Margarine-Compagni her i Landet, hvorved de tre store Margarinefabrikker Otto Mønsted, Alfafabrikkerne og Korsør og Solo-Margarinefabrikkerne, som i Forvejen er opslugt af Unilever, er blevet en Slags Vasaller af den store Verdenstrust. Jeg tror saaledes, at Trusten her i Landet behersker omkring 50 pCt. af Produktionen, medens Fællestforeningen for Danmarks Brugsforeninger stadig raader over 24—25 pCt.

og et meget stort Antal Smaafabrikker over Resten; man kan formentlig i denne Forbindelse udtale sin Glæde over, at Fællestforeningen for Danmarks Brugsforeninger er til Stede i Landet med en saa stor Margarinefabrikation, som den er, hvilket dog i nogen Grad maa virke som en Bremse paa den Udvikling, der nu er i Gang.

Formaalet angives at være en Fordelelings- og Salgsorganisation, men enhver, der ved blot en lille Smule om Trustdannelse og deres Formaal, ved udmærket godt, at det virkelige Formaal er at skaffe den størst mulige Indtjening og formentlig paa Forbrugernes Bekostning. En Trust er jo et Selskab, som man overdrager eller betror Magten i en Række hidtil konkurrerende Selskaber. De faar derved Ro, de holder op med at konkurrere med hinanden, de faar den Ro, som de har længtes efter, de kan bedre arbejde, bedre holde deres Priser, og hvis de gennem Sammenslutningen skulde kunne lave en Billiggørelse af Produktionen ved Rationalisering f. Eks., kan de blive ved med i Kraft af deres Magt at holde de gamle Priser og derved opnaa en større Fortjeneste end før Sammenslutningen. Og er de saa uheldige at være i et Land, hvor der er Priskontrol, kan de holde Liv i et Par gammel-dags, dyrt arbejdende Virksomheder og bruge dem som Bevis for, at det er nødvendigt at holde de høje Priser, de gerne ønsker opretholdt, medens de selv arbejder billigere, fordi de er større og mere effektive og derved indtjener et større Beløb. De kan ogsaa gaa en anden Vej: nedlægge smaa Virksomheder, som det ærede Medlem Hr. Aksel Møller allerede har nævnt, f. Eks. har Jyllands Kalkcentral nedlagt eller i mange Aar betalt Grenaa Kalkværk for ikke at arbejde.

Det bemærkelsesværdige ved denne Forespørgsel er i og for sig det, at den er stillet af Det konservative Folkeparti, og maaske ikke mindst, at en af de 7 i hvert Tilfælde selv har nogen Berøring med en anden stor, betydningsfuld Trust her i Landet. Imidlertid er det jo i hvert Fald for os andre ikke alene et Spørgsmaal om Margarinetrusten, og heller ikke alene et Spørgsmaal om udenlandske Truster, for Trustens Arbejdsmetoder og Moral eller Mangel paa Moral er jo for saa vidt ganske ens, om det er en engelsk-hollandsk Trust eller en dansk, Hovedformaalet er simpelt hen at tjene Penge. Det er muligt, at det ærede Medlem Hr. Aksel Møller vil kunne mærke en Nuance i Ubehaget ved at blive flaaet henholdsvis af en dansk eller en udenlandsk Trust, men for de fleste Mennesker